

ROZŠIŘUJÍCÍ INFORMACE

Čísla a zajímavosti k ústecké výstavě 1903

- Reklama na chystanou výstavu byla zaslána do 2 000 domácích i zahraničních periodik (pravidelně vycházející tisk).
- Na výstavě se vystříдалo 860 vystavovatelů (kolem 800 bylo stálých). 140 vystavovatelů bylo z Ústí, 181 z Vídně, 120 z Německa, 92 z Rakouska, 2 z Maďarska, 50 z Prahy a 275 z ostatních oblastí Čech, hlavně ze severu.
- Výstava trvala 87 dní a navštívilo ji 588 752 návštěvníků.
- Vstupenka stála 80 haléřů, děti a vojáci platili polovinu, daly se koupit i zvýhodněné permanentní vstupenky za 10 korun, nebo rodinné vstupné.
- Konečná částka příjmů činila 553 895 korun, celkové výdaje byly 554 384 korun (konečný deficit tedy činil 489 korun). Tato finanční bilance byla hodnocena uspokojivě, mnoho výstav zůstávalo ve velkém minusu.
- V místě výstaviště vznikl roku 1905 Schillerův park. Parková úprava zůstala v základu zachována dodnes, park, který prošel častými změnami názvu, dnes nazýváme Městské sady.
- Počátek fenoménu výstav klademe do druhé poloviny 18. století, jejich velký rozvoj přišel ve století následujícím, kdy se vystavovalo snad vše a výstavy měly mezi obyvateli nebývalý úspěch. První výstava na území Čech se uskutečnila u příležitosti korunování Leopolda II. v roce 1791.
- Výstavy byly opravdu typickým rysem doby přelomu 19. a 20. století. Jen do roku 1900 se v Ústí konaly tři méně velkolepé výstavy v letech 1874, 1880, 1893. Výstava v roce 1903 pak měla silně nadregionální rozsah. Jejím hlavním pořadatelem byl ústecký Živnostenský spolek a tomu odpovídal i cíl výstavy, tedy podpora výroby a obchodu. Na podobě výstav se významně odrážel německo-český etnický konflikt, který je specifickým rysem českých zemí v tomto období. Ústecká výstava r. 1903 nebyla přehnaně nacionálně laděná (jako např. Liberec 1906), ale celkový charakter výstavy byl důsledně německý.

- Výstaviště Hospodářské a průmyslové výstavy 1903 bylo ohraničeno dnešními ulicemi Sadovou, Palachovou, Šaldovou a Masarykovou.
- Informace k vile na rohu ulic Balbínova a Šaldova, která stojí dodnes, naleznete: <https://usti-aussig.net/clanky/cist/nazev/11-martin-krsek-hlavni-vyhra-v-loterii>

Pavilon bezdrátové telegrafie

Pavilon se nacházel na okraji výstaviště mezi zemědělskými pavilony. Byla to malá stavba nápadná pouze dvěma stožáry o výšce 25 metrů. Přesto byl chloubou ústecké výstavy. Za myšlenkou představit telegrafii stála elektrotechnická škola v Teplicích, zřízení se poté ujala Berlínská společnost pro bezdrátovou telegrafii.

Druhá stanice bezdrátového telegrafu byla umístěna právě v Teplicích, v prostorách elektrotechnické školy. Mezi městy bylo po dobu celé výstavy udržováno spojení. Pavilon sloužil k seznámení se s principem fungování bezdrátového telegrafu. V den zahájení výstavy 20. června 1903 byl za přítomnosti arcivévody Ferdinanda Karla slavnostně přečten vůbec první telegram na území tehdejšího Rakouska poslaný prostřednictvím bezdrátového spojení. V české odborné literatuře je však prvenství připsáno přenosu mezi Prahou a Karlovými Vary roku 1908. Důvody jsou národnostního charakteru, přenos z roku 1908 je považován za „čistě český“. Telegram z výstavy 1903 se kvůli německému charakteru výstavy i typické „německé“ oblasti Čech dostal do pozadí.

Expozice „Staré Ústí“

Velký technický pokrok probíhající v 19. století zanechával v lidech nerovnováhu ve vztahu ke starým a novým věcem, k historii a modernímu světu. Hojně byla zakládána muzea s historickými sbírkami, na druhou stranu se konaly průmyslové výstavy oslavující pokrok. Tvůrci některých výstav se snažili skloubit tyto dvě problematiky do jedné. Na výstavě v Paříži roku 1889 byl například vybudován model Bastily z období Francouzské revoluce. Také autoři koncepce výstavy v Ústí roku 1903 do svých plánů zakomponovali historii.

Byla zde vybudována dobová rekonstrukce dnešního Mírového náměstí z počátku 17. století (tehdy Markplatz neboli Tržní náměstí). Do „Starého Ústí“ se vstupovalo buď Drážďanskou, nebo Teplickou bránou. Budovy měly podobu i rozmístění původních objektů,

v přízemích domů se však nacházely nepůvodní krámky s dárkovým zbožím a bižuterií, pivnice, kavárny, vinárny. Potřeba komerčního zisku zde poněkud převážila nutnost historické přesnosti.

Expozice „Staré Ústí“ se nacházela v severní části výstaviště. Cestu k ní lemovaly okrasné trávničky a záhony s květinami. Již při stavbě areálu se totiž uvažovalo, jak s prostorem naložit po výstavě. V plánu byl velký městský park, který v roce 1905 skutečně jako Schillerův park vznikl.